

Srpsko udruženje za Integrativnu psihoterapiju

Etički kodeks

A. Etički kodeks i Profesionalna praksa su otvoreni za periodični pregled od strane Srpskog udruženja za Integrativnu psihoterapiju (od sada SUIP). Svi saradnici SUIP-a, edukanti za psihoterapiju i bilo koja druga osoba ili osobe koje pružaju profesionalne usluge u SUIP-u ili pod okriljem SUIP-a su odgovorne za nadzor i poštovanje principa svojstvenih za Etički kodeks i koristiće Kodeks kao osnovu za dobru praksu, a ne kao skup minimalnih zahteva. Etički kodeks će biti periodično revidiran, kako bi osigurao kompatibilnost sa Etičkim kodeksom relevantnih Evropskih profesionalnih tela, kao što su to:

- Evropska Asocijacija za Psihoterapiju (od sada EAP)
- Evropska Asocijacija za Integrativnu Psihoterapiju (od sada EAIP)

1 JURISDIKCIJA ILI NADLEŽNOST

- 1.1 Etički Kodeks se primenjuje na sve SUIP saradnike i na bilo koju drugu osobu navedenu gore pod A, prilikom izvršavanja svojih profesionalnih odgovornosti.
- 1.2 Etički Kodeks se takodje primenjuje na edukante uključene na bilo koji i na sve SUIP trening programe.

2 SVRHA

Svrha Etičkog Kodeksa je da:

- 2.1 Zaštiti i informiše SUIP saradnike i bilo koju ili sve druge osobe gore navedene, kao i širu javnost koja se raspituje o, ili prima usluge SUIP-a.
- 2.2 Učini standarde profesionalne prakse SUIP-a jasnim i eksplicitnim i promoviše dobru praksu.
- 2.3 U slučaju kršenja etike, Zastupnik SUIP-a, na sastanku sa najmanje još dva SUIP saradnika, može da suspenduje ili odstrani SUIP saradnika, kao i bilo koju ili sve druge osobe, već gore pomenute, i raskine bilo koju formu povezanosti sa SUIP-om.

3 ODNOS KLIJENT - SUIP SARADNIKA

- 3.1 Odnos između klijenta i SUIP saradnika (uključujući bilo koju i sve osobe navedene gore pod A) jeste profesionalni odnos u okviru koga dobrobit klijenta predstavlja primarnu brigu.
- 3.2 Dostojanstvo, vrednost i jedinstvenost klijenta se mora poštovati u svakom momentu.
- 3.3 Cilj svih SUIP saradnika i bilo koje ili svih drugih osoba navedenih gore pod A jeste da promovišu povećanje svesnosti, podstiču samo podršku i olakšaju samo razvoj i autonomiju klijenta u cilju povećanja spektra izbora koji su im dostupni, zajedno sa njihovom sposobnošću/spremnošću da prihvate odgovornost za odluke koje donose.
- 3.4 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A su odgovorne za rad na način koji poboljšava klijentov osećaj osposobljenosti, njegov kapacitet da postane sam sebi sopstvena podrška, sposobnost da pravi kreativne izbore i promene u odgovoru na potrebe koje se razvijaju, na okolnosti, vrednosti i uverenja.
- 3.5 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A treba da budu pune poštovanja za klijentove godine, zdravlje, pol, seksualnost, religiju, etničku grupu, socijalni kontekst i bilo koji drugi značajan aspekt klijentovog života.
- 3.6 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A treba da omoguće redovne mogućnosti za pregled ili preispitivanje termina iz ugovora o radu i njegovog progressa
- 3.7 Odluka u odnosu na završetak rada je zajednička odgovornost klijenta i SUIP saradnika ili bilo koje i svih drugih osoba navedenih gore pod A.
- 3.8 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A imaju pravo da završe profesionalni angažman sa klijentom sa odgovarajućom najavom ili čak bez nje ukoliko okolnosti, uključujući i ponašanje klijenta učine da rad više nije održiv.
- 3.9 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A moraju da budu svesne važnosti dobrog odnosa za efikasan rad i snage i uticaja koji im ova odgovornost daje i da rade na način konzistentan sa ovim razumevanjem tako da ne iskorišćavaju klijenta bilo finansijski, bilo seksualno ili emotivno za svoje lične prednosti ili potrebe.
- 3.10 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A ne bi trebalo da uzmu novac pod lažnim izgovorom - svesno zadržavajući klijenta nakon što je rad prestao da bude potreban ili povećavanjem novčane nadoknade za rad bez prethodnog pregovora sa klijentom.
- 3.11 Fizički, seksualni odnos sa klijentom je eksploatacija.

- 3.12 Seksualno uznemiravanje, u vidu namernih ili ponovljenih komentara, gestova ili fizičkih kontakata seksualne prirode koji su, ili bi mogli biti, smatrani uvredljivim od strane klijenta, jeste neetično.
- 3.13 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A treba da budu svesne kada se drugi odnosi ili spoljašnje preuzete obaveze sukobljavaju sa interesima klijenta. Kada postoji takav sukob interesa, onda je odgovornost SUIP saradnika i bilo koje i svih drugih osoba navedenih gore pod A, da to prijave i da budu spremni da ta pitanja prorade sa klijentom.
- 3.14 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A treba da prepoznaju dualne odnose – kada je klijent u isto vreme i zaposleni, blizak prijatelj, rođak ili partner – koji će verovatno oštetiti njihovo profesionalno rasudjivanje i uzrokovati nepotreban stres i klijentima i samima sebi.

4 POVERLJIVOST

- 4.1 Poverljivost je od suštinskog značaja za dobru praksu. Sve razmene između SUIP saradnika i bilo koje i svih drugih osoba navedenih gore pod A i klijenta moraju biti poverljive. Kada SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A imaju bilo kakvu dilemu u vezi sa granicama poverljivosti onda on/ona treba da zatraže superviziju.
- 4.2 Klijent treba da bude informisan na početku rada (od strane SUIP saradnika i bilo koje i svih ostalih osoba navedenih gore pod A, u kontekstu ugovora sa klijentom) da u ekstremnim okolnostima, kada klijent predstavlja opasnost za sebe i druge, poverljivost može da se prekine i preduzimaju se odgovarajuće potrebne mere.
- 4.3 Kada SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A žele da koriste neku specifičnu informaciju koju su dobili u radu sa klijentom – u okviru predavanja ili u publikaciji, treba da imaju dozvolu klijenta i da očuvaju anonimnost. Klijenti treba da budu informisani o bilo kom vremenskom ograničenju koje utiče na njihovo pravo da povuku svoju saglasnost.
- 4.4 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A ne bi smeli da daju trivijalne komentare o klijentima.
- 4.5 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A moraju da zadrže poverljivost i nakon završenog rada.

5 BEZBEDNOST KLIJENTA

- 5.1 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A moraju da preuzmu sve razumne korake da bi zaštitili klijente od fizičke ili psihološke povrede za vreme rada.

- 5.2 Kada se klijentu pogorša zdravstveno stanje, SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A, trebalo bi da ohrabre klijenta da zatraži savet od doktora ili neke druge osobe odgovarajućih kvalifikacija. Oni bi trebalo da dobiju klijentovu dozvolu pre nego što kontaktiraju druge profesionalce, osim ako ne postoje neki još važniji etički ili pravni razlozi.
- 5.3 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A treba da razmotre kakve odredbe mogu da se sačine za klijenta u slučaju da treba da bude informisan o svojoj ozbiljnoj nesposobnosti, invalidnosti ili smrti. Ovakva odgovornost uključuje raspolaganje i rukovođenje sa poverljivim dokumentima i audio/video zapisima.

6 INICIJALNO UGOVARANJE

- 6.1 Ugovori sa klijentima, bilo da su oni pisani ili verbalni, treba da budu eksplicitni u odnosu na cenu, raspored plaćanja, odmore, otkazivanje sesija od strane klijenta. Ovo treba da se uradi na samom početku, pre nego što je započelo bilo kakvo angažovanje na tekućem radu. O kasnijim promenama ugovora mora da se pregovara i dogovori sa klijentom.
- 6.2 Na zahtev klijenta, SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A dužne su da dostave informacije o svojim kvalifikacijama i iskustvu.
- 6.3 Na zahtev klijenta, SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A dužne su da dostave informacije o SUIP Etičkom Kodeksu.
- 6.4 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A moraju da informišu klijenta ukoliko postanu svesni bilo kakvog relevantnog konflikta interesa na inicijalnom intervjuu ili u bilo kojoj kasnijoj fazi profesionalnog rada.
- 6.5 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A su odgovorne za postavljanje i praćenje granica između profesionalnog i socijalnog odnosa, kao i za eksplicitno postavljanje takvih granica klijentu.

7 PROFESIONALNE KOMPETENCE

- 7.1 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe navedene gore pod A treba da obrate pažnju na granice svojih profesionalnih kompetencija. Gde SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe pomenute gore pod A prepoznaju da su došli da svoje granice, neophodno je da konsultuju kolegu ili supervizora. Možda bude prikladno da se klijent preusmeri nekom drugom kolegi.
- 7.2 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A imaju odgovornost da održavaju svoju efikasnost i sposobnost praktikovanja. Oni ne smeju da rade sa klijentima kada je njihova sposobnost oštećena usled emotivnih problema, bolesti, alkohola ili nekog drugog razloga.

- 7.3 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A moraju da zaštite svoju fizičku bezbednost kada se nalaze u radnom odnosu.
- 7.4 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A treba da se profesionalno osiguraju i da osiguraju prostor u kome rade u slučaju da se zakonske mere poduzmu protiv njih i li protiv vlasnika prostora u kome rade.
- 7.5 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A treba da imaju prikladnu konsultantsku i/ili supervizorsku podršku da bi održavali prikladnu etičku i profesionalnu praksu.

8 SUPERVIZIJA

- 8.1 Supervizija pruža izazov i podržavajući kontekst za SUIP saradnike i bilo koju i sve druge osobe pomenute gore pod A, u okviru koje oni dele svoje radno iskustvo, povećavaju svoju efikasnost i štite svoje klijente. SUIP saradnici i bilo koja i sve druge osobe pomenute gore pod A ne treba da rade bez odgovarajućeg nivoa supervizije.
- 8.2 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A zajedno sa svojim supervizorima dele odgovornost za održavanje fokusa na superviziju koja je svrsishodna i relevantna.

9 KONTINUIRANI RAZVOJ

- 8.1 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A imaju posebnu odgovornost da nastave svoj lični i profesionalni razvoj kroz neku ili sve od sledećeg: lični rast/terapija, regularnu superviziju, dalji trening, istraživanja, publikacije i drugo.

10 EVIDENCIJA I DOKUMENTACIJA

- 10.1 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A treba da čuvaju dokumentaciju o svojim klijentima i da osiguraju da su podaci čuvani u sigurnim uslovima.
- 10.2 Dokumentacija treba da sadrže minimalno sledeće podatke:
  - 10.2.1 Ime i prezime, adresu i broj telefona
  - 10.2.2 Ime i prezime, broj telefona lekara opšte prakse
  - 10.2.3. Detalje o trenutnoj uključenosti sa nekim SUIP saradnikom ili bilo kojom i drugim osobama pomenutim gore pod A iz pomagačkih profesija.
  - 10.2.4. Informacije o značajnim medicinskim problemima.

11 OGLAŠAVANJE

- 11.1 Oglašavanje treba da bude ograničeno na opisne izjave o usluzi koja je dostupna i kvalifikacijama osobe koja ih sprovodi. Oglašavanje ne sme da sadrži svedočenja, upoređivanja, ili na bilo koji način da implicira da su usluge koje se pružaju efikasnije od onih koje pruža druga organizacija ili drugi stručnjak. SUIP udruženje i sve gore navedene osobe u A ne smeju da navode kvalifikacije koje ne poseduju.
- 11.2 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A ne smeju sebe da opišu kao da pripadaju bilo kojoj organizaciji na takav način da netačno i nepropisno implicitno sugerišu autorizaciju ili sponzorstvo te organizacije.

12 ISTRAŽIVANJA

- 12.1 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A su obavezne da kad sprovode bilo koje istraživanje to rade u skladu sa etičkim kodeksom SUIP-a i sa etičkim nastojanjima.

13 PRAVNI POSTUPCI

- 13.1 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A moraju biti odgovorno upoznate sa pravnim implikacijama svog posla kao saradnici (ovo važi i za bilo koju i za sve osobe gore navedene u A) i imaju pristup pravnom savetu.
- 13.2 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A koje su osuđene na sudu za bilo koje krivično delo, ili su predmet uspešnog parničnog postupka od strane klijenta moraju o tome da obavesti Zastupnika SUIP-a, članove Upravnog odbora i članove Nadzornog odbora udruženja.
- 13.3 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A koje postanu svesne određenog zločina dok sprovode svoju profesionalnu praksu, bilo da je zločin sadašnji ili prošli, moraju da potraže superviziju, i ako je moguće, pravni savet.

14 ODGOVORNOSTI ZA ŠIRU PROFESIJU

- 14.1 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A ne smeju da prihvate bilo koga kao klijenta, ako je on već klijent drugog saradnika udruženja ili bilo koje od navedenih osoba gore pod A.
- 14.2 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe pod A moraju se ponašati lično i profesionalno na način koji uliva poverenje kod javnog mnjenja o savetovanju, psihoterapiji, superviziji, treningu i istraživanju.
- 14.3 SUIP saradnici i bilo koja i sve druge gore navedene osobe u A koje su zabrinute u vezi sa profesionalnim ponašanjem nekog od saradnika udruženja i osoba gore navedenih u A, moraju razgovarati na temu svoje zabrinutosti sa tom osobom. U slučaju da problem ne može da se uspešno reši, o tome treba informisati nadležne u SUIP-u (Zastupnik, Upravni odbor i Nadzorni odbor).